

Església parroquial de Sant Andreu d'Òrrius

Òrrius

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Pl. de l'Església, s/n.
Alçada: 259 m

Coordenades:

Latitud: 41.55529
Longitud: 2.35481
UTM Est (X): 446196
UTM Nord (Y): 4600603

Classificació

Número de fitxa: 08153 - 1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Pre-romànic Romànic Gòtic Modern
Segle: X-XV/ XVIII
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Precatàleg d'edificis, construccions i terrenys del municipi d'Òrrius a protegir. NNSS 2003.
Data aprovació: dc., 12/02/2003 - 12:00
Número inventari: Sí, IPA.: 8751 i CC.AA.: 16660.
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religió
Titularitat: Privada accessible
Titular: Arquebisbat de Barcelona
Fitxes associades:

Rectoria

Goigs de Sant Abdó i Sant Senén

Tresoret d'Òrrius

Inscripció de la plaça de la Constitució

Arxiu Parroquial de Sant Andreu d'Òrrius

Campanes de Sant Andreu d'Òrrius

Autoria de la fitxa Virgínia Cepero González

Data de registre de la dt., 23/11/2021 - 09:57

fitxa:

Descripció

L'església parroquial de Sant Andreu d'Òrrius és d'estil gòtic tardà, d'origen preromànic. És un temple d'una única nau, amb planta de creu llatina i absis poligonal, i una petita capella, coberta per una volta apuntada. Presenta un campanar del segle XIX.

A la façana principal s'hi obre un portal de tipus clàssic, amb pilastres i frontó triangular.

L'any 1981, durant les obres de restauració de la capella de Nostra Senyora del Roser, es va descobrir un mausoleu de la família Cunill i un tresor de monedes comtals de l'època de Berenguer Ramon i Ramon Berenguer I.

Aquesta troballa va propiciar la realització d'una campanya d'excavacions arqueològiques, l'any 1982, que va permetre documentar les diferents fases constructives de l'edifici.

Es van trobar les estructures d'una església preromànica, a l'actual capella de Nostra Senyora del Roser, situada entre el campanar i el mur sud, que probablement corresponen a un temple de planta senzilla. Aquesta capella era l'antic absis de la primitiva església preromànica i de la romànica posterior.

Es va localitzar l'edifici romànic de mitjans del segle XI, orientat a llevant, que constava d'una sola nau rectangular, de la que es conserva únicament un fragment de la filada de fonamentació del mur nord, i d'un absis de planta quadrangular. Es van excavar dues sepultures de la segona meitat del segle XI. També es van trobar diverses sitges del segle XI.

La intervenció va permetre documentar les reformes realitzades al temple al segle XIII, inspirades en les noves concepcions arquitectòniques. L'edifici precedent va ser reformat per tal d'adaptar-lo a la nova reordenació en creu llatina: la seva estructura es va reconvertir en creuer de la nova església i es va completar la planta amb una nova nau, en direcció nord-sud, i probablement amb un absis semicircular, orientat al migdia. En aquesta època, es van reomplir les antigues sitges, que es trobaven en desús.

A la primera meitat del segle XV, es van fer algunes obres a l'església, tal com consta a les fonts documentals. Finalment, a finals del segle XV, es va iniciar la construcció del temple actual.

Història

L'església de Sant Andreu d'Òrrius es troba documentada des de l'any 1043, quan el comte Berenguer Ramon I va vendre, a Guadalt, aquesta església pertanyent a la jurisdicció del castell de Sant Vicenç de Burriac (Arxiu Corona d'Aragó – Pere III (1366-67), fol.144).

L'any 1357, el rei Pere III li va concedir, al senyor del castell de la Roca, la jurisdicció total.

La primera visita pastoral documentada és de l'any 1379 (Arxiu Diocesà de Barcelona Spec. Off, fol. 237).

El temple depenia de l'església de Sant Julià d'Argentona, amb caràcter de parròquia o ajut rural amb dret a cementiri propi, tot i que fins a finals de l'Edat Mitjana no va tenir sacerdot propi i era servida com a sufragània de la de Sant Julià d'Argentona.

L'any 1570 es va iniciar la construcció de l'actual temple d'estil gòtic tardà. Les capelles laterals van ser afegides durant els dos segles següents.

A partir de l'any 1683, l'església d'Òrrius ja consta com a plenament independent de la de Sant Julià d'Argentona (Arxiu Diocesà de Barcelona, Visites pastorals, 1683, vol. 72, fol. 132).

El campanar va ser construït l'any 1826 i a façana també va ser reformada durant el segle XIX.

L'any 1936, durant la Guerra Civil Espanyola, els membres d'un Comitè Revolucionari, van profanar l'església i van cremar l'altar major, el del Sagrat Cor, altres altars menors i la trona, i una pintura. Durant la crema, a la plaça de l'Església, va ser llançada a la foguera una creu d'or i argent, una barana de ferro, una pica de batejar i una campana.

Bibliografia

AMAT i TEIXIDÓ, J. (2008) "La Repressió al mataronès, 1936-1939: els casos de Cabrils, Cabrera i Òrrius". *Sessió d'Estudis Mataronins*, núm. XXV. Mataró: Museu Arxiu de Santa Maria, p. 41-61.

BALAGUER, A.M.; CRUSAFONT, M. (1983) *Estudi preliminar de la troballa de monedes comtals*. Barcelona: Departament de Cultura de la generalitat de Catalunya, p. 59-104.

CABANYES, J. (1925) "L'església d'Òrrius". *Bloc Mataroní*, 1926 (20 al 30 de novembre). Mataró: Minerva.

CALICÓ i REBULL, F.X. (1982) "Un Importante hallazgo en la Iglesia parroquial de Orrius (Barcelona)". *Gaceta numismática*, núm. 64. Barcelona: Asociación Numismática Española, p. 31-32.

CARRERAS CANDI, F. (1891) *Argentona històrica*. Barcelona: La Renaixença, p. 79-82.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1988) *Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (Òrrius)*.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (2008) *Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya (Òrrius)*.

GARUPERA, J. (1992) "L'església de Sant Andreu d'Òrrius". *Catalunya Romànica*, vol XX. Barcelona: Fundació Enciclopedia Catalana, p. 499-501.

GRAUPERA, J. (2000) *Excursió per l'art pre-romànic del Baix Maresme* (2a ed.). Mataró: Grup d'Història del Casal.

GRAUPERA, J. (2002) *L'arquitectura religiosa preromànica i romànica en el Baix Maresme*. Argentona: La Comarcal edicions.

MONTLLÓ BALART, J. (2008) *Inventari del patrimoni arqueològic del Parc Serralada Litoral*. Mataró: Consorci Parc Serralada Litoral, Museu de Granollers.

PADILLA, J.I. (1981) “El Hallazgo de un tesorillo de moneda condal, de fines del siglo XI, en Órrius (Barcelona): Nuevos tipos inéditos atribuibles a Berenguer Ramon II (1076 - 1096)”. *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia*, núm. 2. Barcelona: Departament d'Història Medieval, Paleografia i Diplomàtica de la Universitat de Barcelona, p. 231-241.

PADILLA, J.I. ; VIVES i BALMAIA, E. (1983) “Les Excavacions a l'església de Sant Andreu (Òrrius)”; “Estudi preliminar de la troballa de monedes comtals”. *Excavacions Arqueològiques a Catalunya*, 2. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

